

DE OOSTENDSE BEELDHOUWER OSCAR DE CLERCK

Geboren te Oostende op 11 december 1892 als zoon van Constant DE CLERCK, behanger-garneerder en Charlotte LONCKE. Hij was de tweede jongste in een gezin van zes kinderen (Jan, Emma, Georges, Daniël, Oscar en Anna). Zijn broer Jan (1881-1962) was kunstschilder.

Was gehuwd met Georgette MAQUET.

Overleden te Sint-Stevens-Woluwe op 20 januari 1968 en er begraven.

Woonde achtereenvolgens Edith Cavellstraat te Oostende, Ter Kamerenstraat, 175 te Sint-Pieters-Woluwe en Oudstrijderslaan, 15, te Sint-Stevens-Woluwe.

Oscar De Clerck begon zeevaartkundige studies te Antwerpen, maar gaf die op om leerling te worden aan de Gentse Academie (1909-1913).

Zijn professor was er Félix METDEPENNINGHEN. Tot zijn studiegenoten behoorden Constant PERMEKE en Albert SAVERYS.

Inmiddels werd De Clerck in november 1908 medestichter van de "Cercle Artistique d'Oostende", in zijn ouderlijk huis aan de E. Cavellstraat, gesticht door zijn broer Jan. De meeste Oostendse kunstenaars van het ogenblik sloten zich bij deze kunstkring aan : Louis Boel, Oscar Cornu, Maurice Desforges, Karel Dekesel, Madeleine Depape, Eugeen-Achiel Gerbosch, Louis Royon, Jef De Brock...

Hij verliet in 1913 de Gentse Academie, met schitterende diploma's op zak. Hetzelfde jaar stelde hij drie portretsculpturen tentoon in het Salon van de Nieuwpoortse Kunstkring : "Portret van Mevrouw V.", "Mijn vriend Pol", "Mijn vriend Oscar".

De kunstenaar liet zich voor 't eerst opmerken met een monumentale fontein "Vogelzang" genaamd, die te zien was tijdens de Gentse Wereldtentoonstelling van 1913. Vooral de helder-constructieve opbouw van het monument werd gewaardeerd en als vernieuwend gevoeld.

Kort voor het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog deed hij nog mee aan het Salon 1914 te Spa (met het gipsen beeld "Fautive") en aan het Salon van de "Cercle Artistique" te Oostende.

Bij het uitbreken van de oorlog vluchtte de familie De Clerck naar Engeland. Hij volgde er een tijdlang les bij de beeldhouwster SCOTT. Tijdens de oorlog verbleef hij geruime tijd in Amerika, waar hij belast was met decoratief sculptuurwerk aan tentoonstellingspaviljoenen te New York, Philadelphia, Boston en Rio de Janeiro.

Een tijdlang werkte hij ook voor de Amerikaanse Oorlogsvloot, meer speciaal voor camouflageinrichtingen. Toen ontpopte hij zich occasioneel ook al een verdienstelijk amateur-bokser.

In Amerika ontstond het portret van Leopold STOKOWSKY, afgebeeld in "Allies in Art" (London, 1917). In hetzelfde boek vinden we ook een kleurenreproductie van het portret van zijn broer Jan van hem maakte.

Na de oorlog was De Clerck zijn stijl volledig ontwikkeld : geblokte, vereenvoudigde figuren op kubistische manier verwerkt : "Calvario", "Piëta", "Verloren zoon", "Sterrekundige" (1919), "De geseling" (1920) en "Vogelzang" (1927). Michel De Ghelderode getuigde van hem : "De Clerck est bien l'esprit le plus éclairé, la nature la plus instinctive de la jeune sculpture Belge". (1)

Sedert 1934 was hij als lesgever aan de Leuvense kunstacademie verbonden (benoemd door de Gemeenteraad op 10 januari 1936). Van de stad Leuven kreeg hij de opdracht voor het monument "Heropbouw van Leuven" (in 1937 ingehuldigd in de tuinen van de stadsbibliotheek, L. Vanderkelenstraat).

Tot zijn leerlingen aan de Academie behoorden o.m. de tapijttontwerper Julien BAL, de kunstschilder Emiel CRABBE, en verder Marcel DEKOK, René DELVAUX, Edouard DEWIT, Germaine MALFAIT, Louis SMEYERS en Emile VAN LANGHENDONCK.

In december 1945 werd hij tot directeur van de Academie aangesteld ter opvolging van Alfred DELAUNOIS (1876-1941). In feite bekleedde hij die functie al sedert het overlijden van DELAUNOIS. Hij werd in oktober 1958 op rust gesteld.

De Clerck maakt zich bijzonder verdienstelijk als beeldhouwer van monumentale, in architectuur geïntegreerde sculpturen, alsook als ontwerper van monumentale dinanderie, die doorgaans ook als decoratie van gebouwen bedoeld was. In die zin kreeg hij tal van opdrachten toebedeeld :

- 1925 : Internationale tentoonstelling te Monza (3 basreliëfs)
- 1935 : Wereldtentoonstelling te Brussel (Decoratie van het Paviljoen van de Textielnijverheid) (Kruisweg in de Kon. Kapel)
- 1936 : Stadhuis te Charleroi
- 1937 : Tentoonstelling te Paris (Decoratie van het Belgisch Paviljoen en een doopvont). Er werd hem een medaille toegekend.
- 1938 : Tentoonstelling te New York (Decoratie van het Belgisch Paviljoen met dinanderie vervaardigd in de Ateliers MAUDOUX).
- 1939 : Tentoonstelling te Lille (9 basreliëfs in het Belgisch Paviljoen).
- 1958 : Expo's te Brussel (Decoratie van het Paviljoen van de Textielnijverheid en het Paviljoen van Congo).

Ook op het vlak der penningkunst leverde hij menige merkwaardige prestatie :

- Herdenkingspenning Huwelijk Jean de Luxembourg-Prinses Josephine Charlotte
- Penning "Orfeus" (1957)
- Penning "Dankbare hulde van de Middenstand aan zijn algemeen voorzitter Baron Van Ackere 1878-1958" (1958)
- "Docteur Cl. ROSIER" (1960)
- Medaille voor Sint-Stevens-Woluwe (1960)
- Ontwerpen van het atelier- & meesterteken van de Kon. Munt te Brussel (1961)
- Medaille "Stier" (1965)
- Medaille Thomas More ("Obéissants à notre Conscience jusqu'à la mort") (1967)
- Penning Commissariaat-Generaal voor Toerisme van België
- Penning Christelijke Volkspartij (1972)

Van De Clerck zijn ook tal van portretbustes gekend. Naast de reeds genoemde van J. ENSOR en L. STOKOWSKY, vermelden we nog deze van Prinses de Schwarzenberg, Juffrouw COLLIN, Baron René STEENS, Auguste VERMEYLEN, Baron Houtart, Gouverneur van Brabant, Burggraaf de SPOELBERGH, Prof. DEBAISIEUX, Prof. Kan. LEMAIRE, A. SMETS, Burgemeester van Leuven, Willem PAERELS, Armand APOL.

Van de vele individuele tentoonstellingen van zijn werk vermelden we speciaal deze in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel (1929), deze in de "Cercle Artistique et Littéraire - Waux-Hall" te Brussel (maart 1930), deze in de Galerij Georges GIROUX te Brussel (februari 1932), deze in de gekende "Studio"-galerij te Oostende (januari 1933).

Verder stelde hij tentoon in voornamelijk buitenlandse steden als Bern, Budapest, Leipzig, Milano, Paris, Riga, Roma, Stockholm en Venezia.

In december 1966 ging een retrospectieve van zijn werk door te Sint-Stevens-Woluwe (met uitgifte van een bijzondere postafstempeling).

De Clerck was Officier in de Leopoldsorde, Officier in de Kroonorde en Officier in de Orde van Leopold II, alsook Chevalier de la Légion d'Honneur, Officier de l'Ordre des Palmes Académiques en Ridder in de Orde van de Zwarte Ster. Hij was briefwisselend lid van de Kon. Academie van België en briefwisselend lid van de Kon. Academie van België en briefwisselend lid van de Praagse Academie (sedert 1933).

In 1934, 1939 en 1956 was hij jurylid voor de "Prix de Rome".

Van De Clerck zijn tal van portretfoto's gekend, waarvan meerdere afgebeeld staan in eigentijdse krant artikelen vooral dan in uitgaven uit het Leuvense.

Foto's berusten in de archieven van de Stedelijke Musea Oostende en in deze van de "Vrienden van Jan De Clerck".

Jan De Clerck schilderde zijn portret (verz. J. Maes, Oostende).

Werk van De Clerck bevindt zich in de verzamelingen van de Belgische Staat ("Bespiegeling"), deze van het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel ("De Temmer"), in het Paleis der Dynastie te Brussel, in de verzameling van de Stad Leuven ("Geseling" en 16 krijttekeningen uit 1921-1938), in het Casino te Middelkerke, in het Museum voor Schone Kunsten te Oostende ("De Visser", "De Ontaarde"); in het Kon. Muziekconservatorium te Oostende (Lapon-memoriaal, 1927; voorheen in het Leopoldpark), in het Heemkundig Museum "De Plate" te Oostende (Memoriaal E. Lapon en portret van Omer Vilain).

Nabij het vroegere vliegveld te Evere staat zijn monument van Vliegenier Bruggraaf de Spoelbergh. Te Rocquebrunes in Frankrijk staat zijn Churchill monument (1966).

N. HOSTYN

(1) Een tekening uit die periode kan men zien als bandversiering op het boek "De verrijzenis" door Daan Boens (1920).

LITERATUUR :

Belgian Art in Exile. A representative gallery of modern Belgian Art,
(London), s.d.

Allies in art, London (Colour), 1917.

P. BAUTIER, Parmi les sculpteurs d'esprit nouveau, Oscar De Clerck, in :
"Savoir et Beauté", 7, 12, Brussel, 1927, p. 539-544.

Tentoonstelling eener reeks werken van beeldhouwer Oscar De Clerck (catalogus met
inl. door M. DE MARCHI), Brussel (Galleries Georges Giroux), 1932.

O. VILAIN, Beeldhouwer Oscar De Clerck, in : Ostend-Flash, 2, 9, december 1959.

Retrospectieve tentoonstelling Oscar De Clerck (catalogus), Sint-Stevens-Woluwe,
1966.

FACSIMILE VAN DE MARCOTARAARDGLOBE VAN 1541

Het museum van de "Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas" (zetel :
Zamanstraat 48, 2700 Sint-Niklaas) kan bogen op het bezit van het enig exemplaar
in België van de beroemde aardglobe van Mercator daterend uit 1541. Zij is, ook
artistiek gezien, een meesterwerk en, voor haar tijd althans, een instrument van
grote wetenschappelijke waarde geweest. Een fotografische afbeelding hiervan werd,
als ik mij niet vergis, opgenomen in de biografische notitie over Gerard Mercator,
geschreven door Paul Bockstaele en gepubliceerd in de luisterrijke boekenreeks
"Twintig Eeuwen Vlaanderen", meer bepaald in het deel 13 gewijd aan diverse ver-
maarde "Vlaamse Figuren", bladzijde 122. Het hindert niet, ter verduidelijking, te
vermelden dat dit boekdeel uitgegeven werd te Hasselt door de firma Heidelberg-
Orbis in 1976 en kosteloos ter inzage beschikbaar is in de leeszaal van de Oostend-
se openbare bibliotheken.

Een groep bestuursleden van genoemde kring uit Sint-Niklaas plant het produceren
van een millimetergetrouwe kopie van deze globe. Wij willen, op onze beurt, niet
nalaten hiervan melding te maken aan al onze eigen, trouwe leden van "De Plate".
Gelet op het zeer beperkt aantal kopieën dat zal uitgegeven worden, kan zonder
verbintenis ieder echt belangstellende zijn/haar naam opgeven aan de heer Theo
Penneman, Hoveniersstraat 57, 2700 Sint-Niklaas, om op de hoogte gesteld te worden
van de aankoopvoorwaarden van deze in het vooruitzicht gestelde facsimile.
Het bestuur van de Wase Kring garandeert niet alleen een onberispelijk produkt
(= een bol met gekleurde segmenten, een gradenboog alsook een houten onderstel),
maar ook dat de prijs beneden de tienduizend frank zou blijven...
Waarvan, met het nodige voorzichtige voorbehoud, akte !

(Bron : "Mededelingenblad van de K. Oudheidkundige Kring van het Land van Waas",
jaargang 11, nr. 2, ...)

Emiel SMISSAERT